



Leif Thorsen. *Hans Hedtoft*. Odense: Odense University Press, 1998. 354 s DKK 250.00, cloth, ISBN 978-87-7838-315-0.

Reviewed by Søren Mørch

Published on H-Skand (November, 1998)

Leif Thorsen indleder sin biografi over Hans Hedtoft med nogle sider om hans død på et hotelværelse i Stockholm efterfulgt af nogle overvejelser over hans eftermæle og over det pres, der førte til at han døde kun 51 år gammel. Resten af bogen er bygget op i to lige store dele hver på ca. 150 sider. Den først handler om hans liv og levned, indtil han første gang blev statsminister i 1947 med hovedvægten lagt på besættelsestiden. I anden del behandles hans tre statsministerperioder, navnlig den første af dem med vægt på forsvarspolitikken og tilslutningen til Atlantpagten. Bogen er anlagt som en politisk biografi, hvor det personlige og private bevidst er nedtonet og kun omtales de steder, hvor det ikke er til at komme udenom, f. eks. i forbindelse med hans kone Ella Hedtofts langvarige sygdom og hendes død kort tid før hans egen. Man kunne derfor håbe på, den ville have taget fat på den problemstilling, de indledende sider antyder, nemlig om Hedtoft slog til som partileder og statsminister. Det sker ikke.

Det er karakteristisk for Thorsens skildring af Hans Hedtoft, at han overalt søger at glatte ud og harmonisere. Det går ud over fremstillingens spændstighed og klarhed - pointerne går tabt. Motivet for at begynde bogen med hovedpersonens pludselige død er ønsket om at diskutere hans eftermæle. Det var ikke kun Erik Ib Schmidt, der betragtede hans død som en løsning på det ulyksalige forhold, at Hedtoft var udbrændt som politiker og uegnet som statsminister. Jørgen Jørgensen

havde i forvejen gjorde klart, at de radikale, der var det nødvendige støtteparti for en socialdemokratisk regering, ikke havde tiltro til hans evner. H. C. Hansen konspirerede ikke mod ham, men han havde trukket sig tilbage fra ham og lod ham klare sig selv, hvad han kun vanskeligt var i stand til. Man kan som Tage Kaarsted skriver godt få indtryk af, at de meget højt stemte nekrologer er udtryk for dårlig samvittighed og måske ligefrem en vis lettelse.

I stedet for at tage fat om spørgsmålet undskylder Thorsen: Hedtoft havde slidt sig op i partiets tjeneste. Han havde påtaget sig i hundredvis af jubilæumsfester og forsamlingshusmøder. Det havde han -og det viser at han var en samvittighedsfuld og hårdtarbejdende partileder, men det viser også, at han ikke var i stand til at tilrettelægge sin tid, og at han ikke kunne skelne mellem væsentligt og uvæsentligt.

Thorsen er bedst tilpas ved at holde sig til kilderne i bogstaveligste forstand. Når nu Hedtoft siger så meget om, hvor godt han mener det for grønlænderne, så føler han det næsten som ensbetydende med forræderi, og i alt fald noget lusket at vise, at der var andre motiver, der vejede tungere end dem, Hedtoft selv fortalte om. Thorsen giver (s. 201) ligefrem udtryk for, at han føler, at han svigter sin helt, når han på grundlag af Bo Lidegaards undersøgelse må acceptere, at der var realpolitiske motiver til, at han tog til Grønland og arbejdede på at tydeliggøre øens tilhørsforhold til

Danmark. Han har også travlt med at glatte ud på de resultater, Poul Villaume er nået frem til om Atlantpolitikken. Thorsen er ustandselig ude med jodflasken og hæfteplasteret: Mon de ikke overdri- ver lidt, disse historikere? Lad os nu tage det helt roligt! Hedtoft talte meget, han talte og talte. Det var en vedtaget kendsgerning i socialdemokrati- ske kredse, at Hedtoft var en gudbenådet taler, og hans største politiske indsats, at få svinget sit parti på plads bag alliancepolitikken og oprustningen, beroede på hans talegaver. Men vi får ingen ana- lyse af nogen af hans taler, og Thorsen gør ikke noget ud af den pinlige oplevelse, det var for ud- dannede mennesker at høre på ham. "Som når et kært familiemedlem holder en dårlig bordtale" skrev Børge Outze. Thorsen gør opmærksom på at nogle har opfattet Hedtoft som en partipamper og mener, at hans holdning til en offentlig debat om tilslutningen til Atlantpagten "viser i hvert fald træk hos ham som findes hos politikere hvem man ikke tøver med at kalde pampere." Den be- dømmelse når Thorsen til, fordi Hedtoft ikke øn- skede nogen diskussion af alliancepolitikken. Der var ingen forståelse for den i partiet - Hedtoft hav- de med sit snakketøj næsten kuppet beslutningen igennem. Hvad skulle han have stillet op, hvis der havde vist sig, at der var et flertal imod den?

Det kommer ikke til at stå klart, hvorfor det gik Hedtoft så ilde i hans to sidste perioder som statsminister. Problemet var, at Hedtoft ikke inter- esserede sig for økonomi. Han havde ikke for- stand på det, og han lod sig løbe over ende af den sidste ærede taler som f. eks. af nationalbankdi- rektør Svend Nielsen, mens Kampmann var på Grønland. (p. 316) Det var en facon som de radika- le foragtede - et forhold som Thorsen ikke viser tilstrækkelig opmærksomhed. Bertel Dahlgaard vendte gang på gang tommelfingeren nedad, som man kan se ham sidde og overveje på Bidstrups tegning s. 298, hvor billedteksten fejlagtig siger, at det er Aksel Larsen, man ser.

Thorsen taler pænt om sin helt - og det er må- ske også det, biografier er til for. Hans bog er en

sober og solid gennemgang af det, som står i alle de efterladte tekster, og som i forvejen er almin- delig bekendt om Hans Hedtoft. Hvis man synes, man har brug for at få det samlet sammen og ord- net, er bogen en nyttig hjælp, men vi får ikke no- gen analyser og derfor ikke noget nyt at vide.

If there is additional discussion of this review, you may access it through the network, at <https://networks.h-net.org/h-skand>

Citation: Søren Mørch. Review of Thorsen, Leif. *Hans Hedtoft*. H-Skand, H-Net Reviews. November, 1998.

URL: <https://www.h-net.org/reviews/showrev.php?id=2525>



This work is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 3.0 United States License.